

парасят. Маёй дзеўцы паснанцаць год... Адзінанцаты, двананцаты і г. д.“ (бач. 113). Растаргуеў пра мову Севершчыны піша: „У лічніках 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 і 19 гук д упадабняецца да гучу **н**: **адзінанцаць**, двананцаць, трынанцаць і г. д. (Говоры восточных уездов Гомельской губ., бач. 12). Зь м. Юравічы Рэчыцкага пав. падаець прыклады на гэтую рысу Карскі (Акадэмія Навук, ОРЯС, т. 75, б. 72). У вялікім этнографічным апісаньню Рэчыцкага пав. Ч. Пяткевіча ё мнства прыкладаў на гэтую рысу (прыкл. у т. II, на бач. 3, 9, 264 і 299). Звычайна прыклады на гэтую рысу ёсьцека ў „Тэкстах беларускіх із Наваградзкага пав.“ Э. Кліха. Таксама гэтую асаблівасьць адзначаюць у вадказах на беларускія „праграмы“ (апытаньнікі) з пав. Рагачоўскага і інш. пав. Магілёўшчыны, Браслаўскага (Новааляксандраўскага), Менскага, Вялейскага й інш. (гл. Мат. Белар. № 4, 11, 18, 23, 31 і інш.). Гэтыя–ж хормы ў поўнай меры адбываюцца ў беларускіх зборніках Раманава й Шэйна з паве-таў Горацкага, Аршанскага, Сянскога, Клімавіцкага, Гомельскага, Слуцкага й інш. (прыкл., Ром. I—II, 212; III, 206; V, 53 і інш.; Шэйн 1—27 і інш.). Навет гэтая рыса захавалася ў зукраінізаванай і спо-лянізаванай беларускай мове Канстанцінаўскага пав. Падляшша; прыкл. сімнаньцяць (Труды пост. ком. по диал. р. яз. — 9, б. 17).

Жаль, што ў новай літаратуры беларускай разгляданья хор-мы лічнікаў не заўсёды ўжываюць, відавочна, дзеля таго, што яны „надта простыя“, зн. чыста беларускія. Але да некаторай меры іх ужываюць у новай літаратуры і то ад найдаўнейшага часу; прыкл. у Магілёўскіх Губ. Ведамасьцях 1862 г. надрукаваны верш „Мова старавойта“, у каторым ёсьць „Двананцаты забылісь год“ (Карскі, I—93). У беларускіх граматыках В. Тарашкевіча і Яз. Лёсіка побач із хормамі на –ццаць былі й хормы менаваных лічнікаў на –нцаць (адзінанцаць і г.д.). У беларускай граматыцы Я. Станкевіча ё толькі хормы адзінанцаць, двананцаць і г. д.

Зборка пазнаньня беларус. мовы ў лютым 1952 г. паставіла ўжываць толькі хормы другога дзесятка лічнікаў на –нцаць, знач. **адзінанцаць**, **двананцаць** і г.д., **адзінанцаты** і г.д.

3. На тэй–жа Зборцы пазнаньня беларускае мовы паставілі **назовы народаў а плямёнаў пісаць ізь вялікае літары**, як гэта робяць у усіх заходне–эўропскіх мовах. Калі пішам ізь вялікай літа-ры ймёны (хрышчонае імя і прозьвішча) аднаго чалавека, дык і па-гадове трэба пісаць ізь вялікай літары імя народу. Знач., трэба пісаць Беларус, Гішпанец, Амэрыканец і г. д., а не беларус, гішпанец і г. д.

4. На тэй–жа Зборцы выясьнілі, што **назоў места Нью Ёрк трэба пісаць бяз злучка**. Тады–ж выясьнілі, што беларускай хормаю ё **разьмяніць** (грошы), а „разменяць“ — хорма рас-ійская.

Із Зборкі пазнаньня беларускае мовы 29 сакавіка 1952 г.

1. У мове беларускай побач із словамі нямецкага пахо-джаньня „кірунак“ і „кіравацца“ ё словы чыста беларускія **прасьцінак** і **прастаць**. Гэтыя другія словы, між іншага, ужы-ваюцца ў Халопенічах і ў іншых мясцовасьцях Барысаўскага й Лепельскага пав., прыкл.: Ёдзіце ў тым прасьцінку (Халопені-чы). Думкі ягонья прасталі ў вадным кірунку. Юхневіч („Веда“ 1951 г., б. 148). Таксама „прастаць“ у значаньню „кіравацца“ кажуць у Дзвіншчыне, у Прыдзруйску, Краслаўцы, дзе, між іншага, скажуць: „Ён прастае на пана“. **Прастаць** адказуе рас. „направляться“, **прасьцінак** — „направление“. Слова „напра-мак“ — украінскае.

Зборка паставіла, што ў літаратурнай мове павінна быць пяршыньство чыста сваім словам — **прастаць** і **прасьцінак**.

На тэй–жа Зборцы паставіла, што рас. „вехи“ адказуе блр. **тычкі**.

2. Прынята слова **ўпырск** у значаньню рас. впрыскивание, укол (мэдычнае), пол. *zastrzyk*.